

Verslag (vastgesteld)

CCvD Archeologie

Datum: 25 september 2023
Tijd: 10.00 – 12.30 uur
Plaats: De Observant, Amersfoort

Aanwezig:	Werkt bij	Afgevaardigd door
Bart Vermeulen (BV)	Gemeente Deventer	CGA
Berta Buurman (BB)	Inspectie O&E	IO&E/Rijk
Bjørn Smit (BS)	Rijksdienst Cultureel Erfgoed	RCE/Rijk
Eli Gehasse (EG)	RWS	RWS
Femke Tomas (FT)	Saxion	SAXION
Floris van Oosterhout (FvO)	Arcadis	NVAO
Hans Koopmanschap (HKms)	Antea Group	VOiA
Huib Jan van Oort	OD Rivierenland	Gemeente
Jeroen Flamman (JF)	Vestigia	VOiA
Kinie Esser (KE)	ArcheoPlan Eco	BAP/SAMPL
Marten Verbruggen (MV)	--	NVAO
Suzanne Wentink	Het Oversticht	IPO/IWC

Patrick van Domburg (PvD)		Voorzitter
Esther Wieringa (EW)	SIKB	Secretaris (verslag)

Vaste gasten

Theo van Oeffelt (TvO, SIKB, verslag)
Jelle de Boer (JdB, SIKB)

Afwezig met bericht

Arno Verhoeven (AV, Archol)
Dan Vis (DV, CI)
Henk Koster (HK, SIKB)
Henk van der Velde (HvdV, NVAO)
Martijn van Gelderen (MvG, NEPROM)

Afwezig zonder bericht

John Jansen (JJ)/Harry Winteraeken

Toelichters/gasten

Adrie Tol (AT, Archol)
David van den Burg (DvdB, Ambient/vz Bcie)
Harry Pape-Luijten (HPL, SIKB)
Pepijn van der Geer (PvdG, Stratum Archeologie)

Opening en vaststellen agenda 10.00 uur

- Welkom aan de leden en gasten

De vz opent de vergadering en noemt afmeldingen van: Arno Verhoeven, Dan Vis, Henk van der Velde, Martijn van Gelderen, Henk Koster (allen met bericht) en John Jansen (zonder bericht). Marten Verbruggen vervangt Henk van der Velde. De vervanger van Dan Vis, Harold Slump, is ziek.

De leden stemmen in de met de agenda.

Onderwerpen ter besluitvorming/vaststelling m.b.t. BRL SIKB 4000/KNA 10.05

1. Ter besluitvorming: KNA 5.0

Bijlage 1.1 Voortgangsrapportage KNA 5.0

Bijlage 1.2 Advies Definitieve onderwerpen KNA 5.0

Bijlage 1.3 Advies Structuur KNA 5.0

Communicatie (mondeling)

Toelichting door: Bjørn Smit (vz Regiegroep KNA), David van de Brug (vz Begeleidingscommissie KNA 5.0)

Toelichting: In het kader van het project 'Ontwikkeling KNA 5.0' ontvangt het CCvD de reguliere voortgangsrapportage. Na instemming van het CCvD wordt deze gepubliceerd.

Tevens ontvangt het CCvD het advies 'Definitieve onderwerpen KNA 5.0' en het advies 'Structuur KNA 5.0'. De documenten vormen deelproduct 1 resp. 2 van het Projectplan KNA 5.0 zoals geformuleerd in het Projectplan herziening KNA 5.0 van 5 oktober 2022.

De beide adviezen zijn voorbereid door de Begeleidingscommissie KNA 5.0 en de Regiegroep. Bij instemming zullen de documenten de basis vormen voor de uitwerking tot KNA 5.0. Deze uitwerking zal alsdan plaatsvinden binnen de Begeleidingscommissie KNA 5.0, al dan niet aangevuld met specifieke expertise(s), onder regie van de Regiegroep.

- *Het CCvD Archeologie wordt gevraagd om in te stemmen met de voortgangsrapportage;*
- *Het CCvD Archeologie wordt gevraagd om in te stemmen met het advies 'Definitieve onderwerpen KNA 5.0' en het advies 'Structuur KNA 5.0' en daarmee tevens in te stemmen met uitwerking door de Begeleidingscommissie en Regiegroep.*

Bespreking CCvD voortgangsrapportage

De vz vraagt de leden om in te stemmen met de voortgangsrapportage en opent de bespreking.

VOiA: graag het woord 'herziening' verwijderen. Daarnaast graag in de voortgangsrapportage ingaan op de planning. Er is nu al vertraging en het is nog niet bekend hoe het proces zal lopen bij RvA/OCW. Hoe kunnen we de planning reëel krijgen? Zeker nu de aanwijzing van de KNA 4.2 al zo lang duurt.

RCE: reageert op VOiA en stelt te blijven uitgaan van het oorspronkelijke streven. Vertraging aanwijzen van de KNA 4.2 hangt samen met besluitvorming rond het BEA en capaciteit bij OCW. Onder voorbehoud van besluitvorming wordt de aanwijzing overigens 1 januari 2024 verwacht.

NVAO: de uitwerking van enkele punten in H2 het advies 'Definitieve onderwerpen' (en daarmee H3) is nog niet richtinggevend. De vraag over structuur staat niet ter discussie, het gaat erom dat we dat advies nog niet behandeld hebben.

Geantwoord wordt dat dit correct is, de adviezen liggen heden voor ter behandeling.

SIKB: JdB stelt, in reactie op de vraag omtrent planning, dat als CCvD meer tijd nodig heeft dan is dat aan het CCvD. Hou wel de druk op de ketel en blijf reëel. Er is een half jaar voor uitwerking en in december kan ter vergadering worden besloten meer tijd te willen nemen.

NVAO: we zouden ook nu al kunnen besluiten meer tijd te nemen. Dat zou het draagvlak ten goede

Kennis van kwaliteit in bodem en archeologie

komen. Anders ga je werken met een onhaalbare planning.

CGA: je zou dat ook samen met Regiegroep en Becie kunnen bespreken en daar nadrukkelijk aandacht voor vragen.

IPO: je kent nu pas de scope. Voor een aantal onderwerpen heb je meer tijd nodig, andere onderwerpen zijn meer een omzetting.

Vz: stelt voor te kijken naar de planning en, als het niet haalbaar is, om daarmee te schuiven in december.

Vz Becie: stelt behoefte te hebben aan kaders, zodat een reële planning gemaakt kan worden. De vz Becie vraagt het CCvD wel in te stemmen in met de scope.

VOiA: er zijn kritische geluiden over communicatie en we moeten blijven toetsen of we het goed doen. Kijk goed wanneer we tevreden zijn.

Vz Regiegroep: er zijn 'schillen' van mensen met interesse en zonder interesse (analoog aan jong/oud). Hoe komen we uit de zendmodus? Regiegroep heeft het uitgebreid besproken. De Reuvensdagen zijn te kort dag, de komende veldraadpleging kan wel wat opleveren.

Advies definitieve onderwerpen KNA 5.0

Vz Regiegroep: signalen uit Becie gaan over besproken onderwerpen binnen de KNA en discussies over het bestel. Bij 'dubbele onderwerpen' deze wel meenemen, maar aangeven dat dat een dubbelspoor is. Dus daar niet aan de kant schuiven, maar parallel oppakken. Sluit zich aan bij vz om gelaagd te besluiten over laaghangend fruit vs. de meer complexe onderwerpen.

RWS: vraagt ook aandacht voor Omgevingswet, het bestel en de ruimtelijke ordening. De term 'brandweerklassen' is niet zo geweldig. Maakt onderdeel uit van de scope op dat onderdeel.

VOiA: met betrekking tot par 2.2 is er een lijst met knelpunten uit 2018, waar certificaathouders bij elke audit tot vervelende discussies kwamen. Pleiten ervoor dat deze knelpunten eerst aan bod komen. Er zijn zowel knelpunten opgelost alsook bijgekomen sinds 2018. Graag als een apart onderdeel opnemen aan de hand van de integrale lijst van de bedrijven.

RCE: m.b.t. deponeren speelt het betreffende knelpunt al heel lang (2008), en is iets wat het Ministerie ook ziet. Wellicht dat daarover vanuit het bestel piketpaaltjes kunnen worden geslagen.

NVAO: aanpakken knelpunt deponering mag wat hen betreft nog prominenter op de agenda.

CGA: welke knelpunten uit de lijst zijn er voor de uitwerking in de volgende Regiegroep?

VOiA: wil graag de lijst met knelpunten losknippen van de KNA 5.0 en hier eerst over besluiten.

Vz: losknippen van de lijst is eerder besproken en er is toen besloten om dat niet te doen. Hoe denken anderen daarover?

NVAO: MV zou graag deze klus eerst uitgewerkt zien en daarna de KNA 5.0.

SIKB: JdB stelt dat er in de knelpuntenlijsten zaken zijn waarvoor een snelle oplossing wellicht mogelijk is, maar ook zaken die tot discussies gaan leiden. Er zijn quick wins op KNA 4.2 en zaken waar discussie over is in het CCvD. Nu KNA 5.0 – gelet op een schuivende planning - mogelijk later komt, kan er wellicht een tussentijds wijzigingsblad op KN 4.2 komen.

CGA: kan het al eerder aan de hand van interpretaties? Er is draagvlak voor het voorstel van JdB.

NVAO: is er al prioritering op de onderwerpen en bekend hoeveel overleggen er zijn in de komende periode?

SIKB: JdB stelt dat er geen prioritering is, maar een integrale aanpak. Overleggen zijn soms eerder, soms later, afhankelijk van de complexiteit.

BAP/SAMPL: m.b.t. pag 20 merken zij in toenemende mate dat specialistisch onderzoek ingericht is zonder consultatie met specialisten. Betere communicatie is gewenst.

SIKB: JdB stelt dat er dan sprake lijkt van een onbalans, want vanuit de Regiegroep komen ook geluiden dat specialisten soms te veel worden geraadpleegd.

NVAO: m.b.t. de auditsystematiek in 3.2.en 3.1 is de denkrichting nog niet uitwerkt.

SIKB: JdB stelt dat correct is, eerst moet inhoud duidelijk zijn dan pas kan je kijken naar audits. Dit wordt bij 3.3 behandeld.

RCE: doel van de herziening is ook een efficiënter en doelmatiger KNA, lichter kan niet is eerder ook door SIKB aangegeven. Dan zak je door de bodem.

NVAO: is het idee voor één protocol m.b.t. bodemverstoring onderzoek dat er ook één audit zal zijn?

SIKB: JdB stelt dat de vraag over wat er nodig zal zijn per protocol een onderdeel is van de uitwerking van structuur en auditsystematiek.

NVAO: de zin klopt dan niet. De discussie wordt voor ons uitgeschoven. Het lijkt dan niet een verlichting te betekenen, want je wordt wel op technieken geaudit. Te denken valt aan geofysisch of oppervlaktekarteren.

SIKB: JdB stelt dat bij IVO dit gesplitst zal worden in wat wel/niet bodemverstoring is en daarmee wat wel/niet wettelijk is. Dit betekent twee protocollen veldonderzoek met een onderscheid waarbij qua technieken wordt gescheiden.

NVAO: wij vrezen dan voor meer audits. Kan het niet-bodemverstorende deel voor komend half jaar uitgewerkt worden?

SIKB: JdB stelt dat dit in het project wordt uitgewerkt.

NVAO: Hoe werkt met het afwijken van de KNA? Werkt dat bij bodembeheer om te mogen afwijken?

SIKB: nav de vraag van de NVAO om te mogen afwijken stelt JdB dat 2-3 keer per jaar een aanvraag wordt gedaan bij bodembeheer (de zogenaamde alternatieve werkwijze). Vaak wordt het toegekend, een enkele keer niet. De reden voor afwijzing is dan is dat het wettelijk niet mag. De systematiek werkt dus wel.

NVAO: opdrachtvorming staat er als onderdeel van het proces prominent in, is dat wel nodig?

SIKB: JdB stelt dat opdrachtvorming de basis is voor alles. In de KNA staat alleen dat het gaat om opdrachtvorming met enkele administratieve eisen, meer staat er niet in.

NVAO: wettelijk en niet-wettelijk moeten ook als termen worden benoemd.

SAXION: het vrije-keuzedeel voor actoren wordt niet meegenomen, op advies van de Becie.

Het CCvD besluit het volgende

Met de gemaakte opmerkingen wordt de voortgangsrapportage vrijgegeven en worden beide voorliggende adviesdocumenten vastgesteld door het CCvD.

2. Ter bespreking: Brief OCW n.a.v. rapport Raad voor Cultuur: Archeologie bij de tijd

Bijlage 2.1 Brief staatssecretaris OCW

Bijlage 2.2 Voorstel reactiebrief CCvD

Toelichting: Op 10 februari 2022 verscheen het advies Archeologie bij de tijd van de Raad voor Cultuur. Ook het CCvD is hierbij betrokken geweest. Het advies van de Raad en het met de sector doorlopen traject geven aanleiding tot diverse verbeteracties. De voorgestelde verbeteringen zijn geclusterd in een vijftal thema's:

- 1) *Capaciteit en deskundigheid bij gemeenten*
- 2) *De kwaliteit en diepgang van archeologisch onderzoek*
- 3) *Publieksbereik en publieksparticipatie*
- 4) *De archeologische (arbeids)markt*
- 5) *Archeologie en de verbouwing van Nederland*

Aan het CCvD worden in het bijzonder vier vragen voorgelegd waarop de Staatssecretaris het CCvD vraagt om te reageren. Voorgesteld wordt om een korte reactie te sturen en in relatie met het werk in uitvoering rondom de KNA 5.0 qua inhoud en vervolgproces.

NVAO: het punt m.b.t. Faro graag eruit laten.

Het CCvD besluit het volgende

De brief wordt aangepast en voorafgaand aan verzending nog een keer rondgestuurd aan de leden.

3. Ter besluitvorming: Erkennen opleidingen voor toetreding tot het Actorregister

Bijlage 3.1 Advies Universita degli Studi di Udine, Italië

Bijlage 3.2. Advies Pázmány Péter University, Hongarije

Toelichting: De commissie opleidingen heeft zich gebogen over een twee nieuwe aanvragen en daarover advies uitgebracht aan het CCvD.

- *Het CCvD Archeologie wordt gevraagd om op basis van het advies deze opleidingen te erkennen. Daarmee wordt de lijst van erkende opleidingen aangevuld met deze opleidingen en gepubliceerd op de website van het Actorregister.*

VOiA: mag het CCvD deze erkenning uitspreken?

SIKB: Ja, het erkennen van het curriculum door CCvD voor toelating tot het register binnen de KNA is geoorloofd.

Het CCvD besluit het volgende

Het CCvD besluit positief over de twee gevraagde erkenningen. Deze zullen aan de lijst met erkende opleidingen worden toegevoegd.

4. Ter bespreking/informerend: KNA Leidraden IVO

Presentatie Harry Pape/Adrie Tol

Toelichting: In navolging van de notitie die werd geschreven ten behoeve van de CCvD-vergadering van 21 juni jongstleden en de discussie over de voorgestelde vorm wordt een presentatie verzorgd. Op basis hiervan wordt het CCvD gevraagd om besluitvorming ten aanzien van de vorm van de leidraden IVO.

NVAO: niet kiezen voor een digitale structuur, waarom nu? De KNA kent al een beslisboom, dus in dat kader zou je de leidraad kunnen ondersteunen.

SIKB: HPL stelt dat het om een leidraad voor uitvoering gaat, maar dat overheidseisen deze in principe *overrulen*. Toch laten leidraden ook ruimte toe om andere manieren van werken toe te passen, ook voor overheden.

VOiA: deze leidraad sluit aan op KNA 5.0, laat het daar dan ook vooral op aansluiten. Niet in een digitale structuur, want je gaat iets opleggen waarbij een computer iets bepaalt en dan kan er het foute vervolg uitrollen. Het is nu nog niet klaar voor digitalisering.

RCE: het product moet een kader/actueel overzicht bieden om archeologie op te sporen. Wel of niet aanklikbaar zou dan niet uit moeten maken. Zorg voor een goede basis.

NVAO: vraaggestuurd werken is juist goed.

Het CCvD besluit het volgende

De twee te actualiseren Leidraden worden niet geïntegreerd en niet volgens de voorgestelde digitale structuur opgezet, maar tot doorzoekbare pdf's verwerkt.

5. Ter bespreking: Notitie voortgang KNA Referentiedocumenten/tooling

Presentatie Harry Pape/Pepijn van der Geer

Toelichting: In navolging van de notitie die werd geschreven ten behoeve van de CCvD-vergadering van 21 juni jongstleden en de discussie over onder meer het gebruik van de Pakbon als tool voor de Referentiedocumenten alsmede twijfel voor de toegevoegde waarde wordt een presentatie verzorgd. Op basis hiervan wordt besluitvorming gevraagd over de wijze waarop de Referentiedocumenten verder vorm en inhoud kunnen krijgen al dan niet met de voorgestelde tooling.

CGA: er is twijfel aan nut en noodzaak van deze tabellen. Willen we hierin investeren? Er is twijfel aan de behoefte en of dit middel daarop aan sluit. Heeft SIKB het idee dat je vindplaatsdata zo zuiver kunt krijgen als benodigd, kan dit met name voor stadskernen eigenlijk wel? En één-periodesites, zijn daar genoeg van?

SIKB: HPL stelt dat de twijfels van het CGA ook terugkwamen in het overleg met de klankbordgroep. Er zal altijd bijvangst zijn van meerdere periodes. Op deze manier wordt de data wel zuiverder, maar zullen de documenten minder snel ingevuld worden dan eerst bedacht omdat we kritischer zullen zijn

over de data.

NVAO: was al heel kritisch en dat is nog niet veranderd. Voor archeologen als doelgroep werkt dit niet, er zijn al veel kengetallen bij alle bedrijven.

RWS: het is ook een instrument voor opdrachtgevers, zodat zij zelf iets mee zicht hebben op en richting kunnen geven aan archeologen. Erkenning dat het een groeimodel is. En als de inschatting niet klopt, dan wordt het meer en minderwerk, net als nu.

BAP/SAMPL: iedereen werkt met kengetallen, waarom kan dat dan niet voor iedereen ingezet worden? Ook merken de specialisten een sterke afname van aantallen. Hoe verhoudt zich dat tot de goede kengetallen die bedrijven zeggen te hebben?

NVAO: op welk moment zou de benodigde data worden verzameld? Is dat voor of na het splitsen?

VOiA: waarom geen gebruik van Archis? Daar staan de vondsten- en de-selectielijsten ook in.

PvdG: in reactie daarop. Archis is niet compleet en heeft niet het benodigde detailniveau. Het uitwisselingsprotocol SIKB0102 heeft dat wel.

RCE: behoefte aan een notitie met plussen en minnen met een go-no go in december?

Het CCvD besluit het volgende

In december volgt besluitvorming, op basis van een notitie met plussen en minnen die door SIKB worden uitgevraagd bij de CCvD-leden.

6. Ter vaststelling: Conceptverslag 21 juni 2023

Bijlage 6 conceptverslag

Het conceptverslag wordt vastgesteld.

Onderwerpen-documenten ter informatie en/of bespreking **12.00**

7. Ter kennisname: Artefactentabel en ABR

Bijlage 7 Memo voortgang

Toelichting: Het ABR (Archeologisch Basis Register) ondergaat een verbeteringslag. In dat kader wordt gewerkt aan het actualiseren en verbeteren van de Artefactenlijst. O.a. op het gebied van indelingen (aansluitend op PAN en het Deventersysteem) zijn wijzigingen doorgevoerd waardoor de artefactenlijst beter bruikbaar gaat zijn. Ter voorbereiding op gevraagde besluitvorming in december wordt het CCvD geïnformeerd over de stand van zaken.

Voor kennisgeving aangenomen door het CCvD.

8. Ter informatie: Overleg KNA Gebruikersgroep

*Bijlage 8 Verslag KNA Gg 0509 2023
Mondeling terugkoppeling deelname CCvD
(SW & HKms)*

Toelichting: Op 5 september jl. is er een overleg van de KNA Gebruikersgroep geweest. Hierbij was ook een vertegenwoordiging namens het CCvD aanwezig. Het CCvD krijgt de verslagen ter kennisname of op verzoek ter bespreking voorgelegd.

Kennis van kwaliteit in bodem en archeologie

9. Ter informatie: Harmonisatie overleg CI/TI verslagen

Er is tussentijds geen Harmonisatieoverleg geweest

10. Mededelingen/W.V.T.T.K.

- [Programma SIKB Jaarcongres 3 oktober](#)
- Inventarisatie Ba/Ma (agenda december)
- Inventarisatie status KNA protocollen (agenda december)
- Concept PvA Handreiking menselijke resten (bijlage 10.1)
- Eerste voorstellen Jaarplan 2024 (bijlage 10.2)

De volgende vergadering van het CCvD in 2023:

Woensdagmiddag 13 december 13.30 - 16.30 (IJsselstein, gemeentehuis - raadzaal)

11. Rondvraag en afsluiting

12.30

Er zijn geen punten voor de rondvraag. De vz dankt de aanwezigen en sluit daarmee de vergadering.